

breddades verksamheten och nya tjänster tillsattes. Det skedde en fördubbling av fasta tjänster under dryga två decennier. Kännetecknande för verksamheten var mångfald och kontinuitet, fältarbeten med deltagande observationer, intervjuer och fotodokumentation, nya kommunikationskanaler, digitalisering av material, frågelistor på internet och en ny webbplats 2010. Korhonen skriver att man idag anser det viktigt att bygga vidare på gamla insamlingsmetoder och på så vis säkerställa kontinuiteten i arkivbeståndet. Intressesfären måste dock utsträckas, påpekar han, till att omfatta hela arkivfältet i Finland och man måste även ha en löpande diskussion kring de villkor för synlighet och kunskapsspridning som internet erbjuder.

Bokens exempel är många och målande, läsaren får möta sagesmän och tjänstemän, ideologiska ivrare och stolta nationalister, folkbildare och stipendiater, lära sig hur man bäst får gamla gubbar att greppa fiolen och gummor att berätta om äldre tider med byk och bak. En intresseväckande och kunskapsrik bild av Svensk-finland växer fram under läsningen.

Den empiriska rikedom och det varierande omfånget på bokens delar (från 10 till 200 sidor), gör dock boken onödigt svårtillgänglig. Med en mer genomarbetad disposition, sammanfattande avsnitt efter varje kapitel och ett utbyggt inledningskapitel med en tydligare beskrivning av bokens upplägg hade det varit lättare att tränga in i de femhundra sidorna av intressant läsning.

Jag saknar också en diskussion om hur boken ingår i den minnesprocess som reproducerar nationalism som en manlig angelägenhet och kanske också förmåga. Detta hör visserligen samman med att arkivets uppbyggnad och utveckling bedrevs av några få (män) och att en beskrivning av arkiven och dess samlingar oundvikligen blir en beskrivning av dessa personers liv. I inledningskapitlet utlovas dock en problematisering av minnesprocessens maktdimensioner, vilken inte infrias till fullo och framförallt inte relateras till dagens verksamhet. Med en sådan analys hade läsaren fått förklaringar till varför det fortfarande är viktigt för författarna att bevara det svenska kulturarvet så att, som Korhonen skriver, ”det svenska inte isoleras och marginaliseras i framtiden”.

Susanne Nylund Skog, Uppsala

Anneli Palmsköld: *Textilt återbruk. Om materiellt och kulturellt slitage*. Gidlunds förlag, Möklinta 2013. 125 s., ill. ISBN 978-91-7844-873-9.

Boken *Textilt återbruk. Om materiellt och kulturellt slitage* handlar om vad som händer med de kläder och hemtextilier (handdukar, lakan, dukar etc.) som bedöms som oanvändbara av sina ägare och därmed är på väg att sorteras ut ur garderober, linneskåp och lådor. Vad är det för känslor, erfarenheter, minnen och kunskaper som är i svang när sådana beslut fattas? Och efter vilka principer sker sorteringen av textilier när de väl har kommit till loppmarknaden och potentiellt är på väg ut i en andra omloppsbanan?

Etnologen Anneli Palmsköld har bedrivit fältarbete på en loppmarknad, skickat ut frågelistan ”Textilt återbruk” (Nm 239/2009) via Nordiska museet och genomfört en undersökning av en samling textilier vid Hallands konstmuseum. Palmsköld har även följt ett återbruksprojekt, ”En textil hyllning”, för Skapande skola som genomfördes av Region Halland. Boken är 125 sidor lång, skriven på ett lättillgängligt språk och rikt illustrerad med färgbilder från diverse loppmarknader och second hand-butiker (inte bara den som Palmsköld fältarbetat på), från en workshop om återbruk arrangerad av återbruksprojektet och i synnerhet från samlingen på Hallands konstmuseum.

Textilt återbruk är indelad i sex kapitel varav två utgörs av inledning och sammanfattning och de övriga i stort sett är avgränsade av respektive materialkategori. Kapitlet ”På loppmarknad” bygger på Palmskölds fältarbete, kapitel 3 ”Hemma” bygger på svaren från frågelistan ”Textilt återbruk”, kapitel 4 baseras på undersökningen av samlingen plagg på Hallands konstmuseum och det sista empiriska kapitlet ”Kreativt återbruk” byggs till stor del på svaren från frågelistan. Genomgående i kapitlen återkopplar författaren till tidigare resonemang och analyser samt hämtar perspektiv från sina egna erfarenheter som textilforskare och som en textilintresserad och textilerfaren person. På så vis byggs bokens argumentation sakta men säkert upp.

Det är ett djupt fascinerande ämne som Anneli Palmsköld har tagit sig an; ett ämne som gör det möjligt att diskutera högaktuella frågor om miljö, arbetsvillkor, hantverk och olika förhållningssätt till alla dessa teman. Hon berör frågor om (över-)konsumtion, slit-och-slängdebatten och återbruk som en del i ett medvetet miljöarbete. Det handlar om globalisering både i form av

handel och av arbete samt den allt mer ökande handeln med andrahandsvaror i världen. Precis som författaren blir jag väldigt tagen av de olika *sorteringsprinciper* som människor använder när det handlar om att göra sig av med kläder och textilier som är på väg ut i en andra cirkulationsbana. I personalens sortering på loppmarknaden skiljs det användbara från det oanvändbara och i en andra omgång är det plaggens eller textiliernas potentiella säljbarhet som står i fokus. I den här värderingen är det ett flertal dimensioner såsom varumärken, personlig estetik och en erfarenhetsbaserad kunskap om vad som brukar vara efterfrågat som vägs in i bedömningen. I de estetiska bedömningarna kan det handla om själva görandet och skickligheten, dvs. hur väl genomfört själva hantverket är. Även materialkvaliteter och skillnader och färgers och mönsters attraktivitet vägs in i bedömningen. Är det ett känt märke så är det snarare ett materiellt, ekonomiskt värde som bedöms. Mest intressant är dock resonemanget om de ting som inte riktigt passar in i de tillgängliga kategorierna, nämligen de fina handarbetena såsom spetsar och dukar. Dessa förvarar personalen i en särskild låda som står och väntar på att

konsumenterna någon gång i framtiden faktiskt ska vara villiga att betala det värde som personalen själv tycker att handarbetena bör säljas för, dvs. ett värde som står i paritet med den tid som tillverkaren har lagt ned på produkten och ett värde som motsvarar den skicklighet som hantverkaren har visat sig besitta genom att göra ett visst ting.

Vid läsningen önskar jag ibland att Palmsköld hade dröjt kvar längre och borrar mer i några av de iakttagelser som hon gör. Exempelvis hade hon mer kunnat utveckla analysen av vår tids kulturella räddningsarbetare som räddar det som är hotat av förstörelse – de kvinnor som stödköper handarbeten och lagrar i sina skåp och lådor – i relation till hemslöjdens pionjärer eller till folklivssfären i stort. Även en fördjupad diskussion av relationen mellan textil, taktilitet och minne hade bidragit ytterligare till vår möjlighet att förstå faktumet att *det känns* att göra sig av med textilier som en ärvd kappa, mammas tröja, pappas halsduk, en favoritbyxa. Jag ser gärna att Palmsköld eller någon annan fortsätter att undersöka dessa känslostrukturer.

Charlotte Hyllén-Cavallius, Stockholm